

The fact of the deification of the ruler's supreme power as a weighty argument in favor of the centralization of his supreme power is interpreted differently by researchers, depending on the characteristics of this or that civilizational component.

In the period of modern history, the existence of atypical titles, official and unofficial titles for heads of state in the twentieth and twenty-first centuries is associated primarily with the policy of chiefdom.

The formation of the personality cult of the Head of State or the political leader of the ruling party is impossible without certain attributes, an integral part of which is the presence of atypical titles, official and unofficial titles, which in turn are a clear indicator of the undemocratic set of methods, techniques and methods of exercising public power.

The personality cult of the state leader is linked to the approval of the appropriate form of government and the form of state political regime.

The process of establishing the personality cult is characteristic of some historical as well as some modern monarchical forms of state government, such as the Eastern Despot, theocratic monarchy and the absolute monarchy.

States with the above form of government had a special legal status as heads of state, which was envisaged:

- the religious specificity of legitimising monarchical power;

- a combination of secular and spiritual (religious) power, which, in turn, gave rise to the development of sacralisation of the personality of the supreme ruler.

Such embodiment of despotic rulers of the East was practiced by authoritative anthropotheism in two ways: soft: monarch is the son of a god, and tough: monarch is a living deity.

In the period of modern history, the emergence of atypical titles, official and unofficial titles of heads of state in the twentieth century is primarily connected with the policy of leadership.

Leadership is the policy of an authoritarian or totalitarian party in a state that aims to concentrate power in a charismatic undisputed leader. The ideas and actions of such a leader are not subject to criticism and are perceived without appeal.

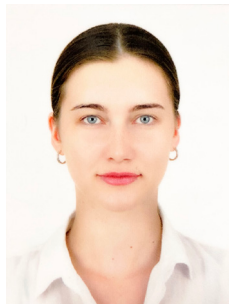
The atypical title or title of leader can be enshrined in legislation.

The atypical title or title of its leader may be officially disseminated through state ideology and propaganda through the media when the head of state retains one official traditional title, but unofficial honorary titles and epithets are allowed.

Keywords: *authoritarianism, leader leadership, dictator, title, cult of personality, title regime, totalitarianism*

УДК 342.7+343.8

DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-98-103

Катерина ГРІДИНА©
викладач

Дар'я ЛАВРЕНКО©
викладач

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ВПЛИВ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОМІТЕТУ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КАТУВАННЯМ ЧИ НЕЛЮДСЬКОМУ АБО ТАКОМУ, ЩО ПРИНИЖУЄ ГІДНІСТЬ, ПОВОДЖЕННЮ ЧИ ПОКАРАННЮ НА ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Досліджено діяльність Європейського комітету з питань запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поведженню чи покаранню щодо захисту прав осіб, позбавлених

© Грідина К. В., 2021
kateryna.gridina@gmail.com

© Лавренко Д. О., 2021
fdd.fomina@gmail.com

волі. Здійснено аналіз доповідей Комітету за результатами візитів до України. Визначено стандарти запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, а також їх відображення в національному кримінально-виконавчому законодавстві та правозастосуванні. Таким чином, визначено роль Європейського комітету з питань запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню в захисті прав осіб, позбавлених волі, та вплив його рекомендацій на внесення змін до кримінально-виконавчого законодавства України.

Ключові слова: заборона катувань; нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання; кримінально-виконавче законодавство; Європейський комітет із питань запобігання катуванням; Європейський суд із прав людини.

Постановка проблеми. Заборона катувань, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання є абсолютним правом людини й не може бути жодним чином обмежена. Це право гарантоване національним правом та міжнародними правовими інструментами. Проте, як показує досвід, завжди існує потреба впровадження більш ефективних міжнародних механізмів, які посилюватимуть захист осіб, позбавлених волі.

У рамках Ради Європи (далі – РЄ) державам-учасницям удалося досягти значних результатів у сфері захисту прав людини завдяки реалізації контрольного механізму, який був започаткований Конвенцією про захист прав і основних свобод людини 1950 року (далі – ЄКПЛ). Вважається, що система, в основі якої лежить можливість подання окремими особами й державами скарг про факти порушення прав людини, може бути корисно доповнена існуванням несудового механізму превентивного характеру. Його завдання полягає в дослідженні поводження з позбавленими волі особами задля посилення їх захисту від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання [1].

Із цією метою Рада Європи 1987 року ухвалила Європейську конвенцію про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Вона є органічним продовженням ЄКПЛ. Як зазначено в преамбулі, держави-члени РЄ, урахувавши положення Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р., нагадуючи, що, згідно з її ст. 3, «жодна людина не може зазнавати катувань чи нелюдського або такого, що принижує її гідність, поводження чи покарання», й відзначаючи, що механізм, передбачений у названій Конвенції, застосовується до осіб, які вважають себе жертвами порушення ст. 3, «переконані в тому, що захист позбавлених волі осіб від катувань чи нелюдського або такого, що принижує їхню гідність, поводження чи покарання міг би бути посилений позасудовими засобами превентивного характеру, які ґрунтуються на інспекціях» [1].

Із цих причин Конвенція започатковує Європейський комітет із питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Комітет, КЗК).

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Дослідження питань організації та діяльності КЗК здійснювали такі науковці, як Н. М. Ахтирська, О. М. Ащенко, В. В. Касько, Б. А. Маланчук, А. Мелікян, Б. М. Пошва, Т. І. Фулей, В. О. Човган, Н. Г. Шукліна та ін.

Метою статті є дослідження ролі Європейського комітету з питань запобігання катуванням, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню в питаннях захисту прав осіб, позбавлених волі, та вплив його рекомендацій на внесення змін до кримінально-виконавчого законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Функцією Комітету є інспектування місць утримання позбавлених волі та представлення рекомендацій щодо посилення захисту позбавлених волі від катування або нелюдського чи принизливого поводження чи покарання. Комітет уповноважений інспектувати будь-які місця під юрисдикцією сторін Конвенції, де утримуються особи, позбавлені волі державним органом.

Реалізація механізму Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню заснована на принципі співробітництва Комітету та держави-учасниці. Комітет працює не для того, щоб осуджувати державу, а заради забезпечення кращого захисту позбавлених волі осіб шляхом співробітництва й проведення консультацій.

Співпраця України та Комітету розпочалася 1997 року після ратифікації Україною Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Із того часу КЗК здійснив 16 візитів до України для проведення інспекцій, із яких 7 були періодичними й 9 – ad hoc. Наразі КЗК представив 16 доповідей щодо України, і всі вони на її запит були опубліковані. Україна активно співпрацює й дотриму-

ється рекомендацій Комітету, про що свідчить відсутність публічної заяви КЗК щодо України.

За результатами інспекції Комітет укладає доповідь про факти, які були ним установлені, з урахуванням будь-яких міркувань, що можуть бути висловлені відповідною державою. Він подає останній свою доповідь, яка містить необхідні, на його думку, рекомендації. Комітет може проводити консультування відповідної держави з метою внесення, у разі необхідності, пропозицій щодо поліпшення захисту позбавлених волі осіб.

Здійснюючи передбачені Конвенцією повноваження, Комітет створює власні стандарти запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Ці стандарти є однією з небагатьох прогресивних рушійних сил у запровадженні змін національного кримінально-виконавчого законодавства та практики його застосування. Разом зі стандартами Європейського суду з прав людини вони є взірцем дотримання прав людини, у тому числі щодо заборони катувань, для національної правової системи.

Стандарти КЗК характеризуються «опосередкованою обов'язковістю», що виражається в такому. По-перше, Комітет має безумовний авторитет у Європейського суду з прав людини, який досить часто звертається для винесення рішень до зауважень Комітету, висловлених за результатами інспекцій. По-друге, забезпечення виконання зауважень цього органу також спирається на своєрідний «м'який тиск». Йдеться про самозалучення міжнародних структур, міжнародних та національних неурядових організацій до їх лобювання [2, с. 42]. По-третє, сама держава, підписавши Конвенцію, визнала авторитет Комітету, і невиконання нею його рекомендацій негативно відображається на її репутації як держави, що є членом Ради Європи – регіональної міжнародної організації, однією із ключових цілей якої є захист прав людини. Крім того, якщо держава відмовляється співпрацювати або поліпшити ситуацію у світлі винесених рекомендацій, Комітет після надання цій державі можливості повідомити свою думку може прийняти рішення про оприлюднення заяви з цього приводу.

На основі рекомендацій КЗК Україна внесла цілий ряд змін до кримінально-виконавчого законодавства з метою посилення захисту позбавлених волі осіб від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Під час інспектувань місць позбавлення волі Комітет дійшов висновку про невідповідність матеріальних умов тримання засуджених міжнародним стандартам. Основні недоліки, які були виявлені Комітетом, – це в першу чергу недотримання вимог нормативних актів щодо норми площі приміщень, яка повинна припадати на одну особу, а також ряд проблем, пов'язаних із наявністю та якістю освітлення взагалі та природного освітлення зокрема, вентиляцією та опаленням, меблюванням камер та інших приміщень, станом туалетів, а також станом самих приміщень.

Проблема переповненості кримінально-виконавчих установ, де засуджені відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі, неодноразово порушувалася КЗК, зокрема в доповідях за візитами 1998, 2009 та 2012 років [3-5].

У доповідях Комітет неодноразово відзначав та наводив приклади: «Кількість осіб у деяких приміщеннях була надмірною (наприклад, 9 жінок у приміщенні площею 16 м², 24 жінки в приміщенні площею 35 м²). Інші ув'язнені перебували в набагато гірших матеріальних умовах. Ці ув'язнені тіснилися в надміру переповнених спальних приміщеннях фактично без денного освітлення, із недостатнім штучним освітленням та неналежною вентиляцією... У камері близько 14 м² сиділо п'ять або шість ув'язнених, а в камері площею 20 м² – до дев'ятих ув'язнених. Переповнення сягало надзвичайних розмірів: наприклад, 25 ув'язнених були змушені ділити камеру площею 43 м², а камерах площею 50 м² могло перебувати від 27 до 59 чоловік... Фактично умови існування й санітарний стан у деяких приміщеннях становлять серйозну небезпеку для здоров'я» [3].

Комітет наголошує, що стандарт становить принаймні 4 м² на особу, й будь-які тюремні камери, менші за 6 м², повинні бути вилучені з обслуговування як не пристосовані для ув'язненого.

На основі рекомендацій КЗК 2010 року до кримінально-виконавчого законодавства були внесені зміни, у результаті чого площа проживання на одного засудженого була збільшена до 4 м² (ст. 115 КВК України) [7]. Тобто норма національного законодавства відповідає міжнародним стандартам, але фактичний стан справ у багатьох випадках не відповідає встановленим вимогам.

У Доповіді за наслідками візиту до України 2020 року Комітет наголосив, що хотів би бути проінформованим про кроки, зроблені або передбачені владою України для переходу від системи багатомісних житлових приміщень у пенітенціарних установах до системи менших житлових приміщень [12].

Разом із тим Закон України «Про попереднє ув'язнення» в ст. 11 закріплює стандарт

площі в камері для однієї взятої під варту особи не менше 2,5 м². Ця норма повинна бути змінена у світлі рекомендацій КЗК.

Інші зауваження, винесені Комітетом, стосуються відсутності природного освітлення, а також штучного освітлення, яке вмикалося в темну пору доби. КЗК однозначно виступає проти цілодобового освітлення. У Доповіді щодо візиту до України 2000 року він рекомендував переглянути систему постійного освітлення вночі (п. 73) [6]. У Доповіді про візит 2005 року Комітет ще раз нагадав цю рекомендацію (п. 108) [8].

Європейський суд із прав людини розглядає використання постійного штучного освітлення в установах виконання покарань як одну з умов, що веде до порушення ст. 3 ЄКПЛ (заборона катувань). Прикладом слугують рішення Степуляк проти Молдови, Любименко проти Росії, Губкіна проти Росії. Слід пам'ятати, що Європейський суд із прав людини у своїх рішеннях тлумачить Конвенцію. Вони є обов'язковими для всіх держав-учасниць, які взяли на себе відповідні зобов'язання й визнали юрисдикцію Суду, а не лише для держави, яку було визнано порушницею права [9, с. 12].

Національне законодавство про застосування штучного освітлення згадує в Правилах внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, що «в нічний час доби перевірка засуджених здійснюється на спальних місцях візуально, без підняття засуджених при нічному освітленні» [10]. Це свідчить про застосування в нічний час освітлення.

Серед інших проблем, пов'язаних з освітленням, Комітет називає встановлення ґрат. Зауваження щодо встановлення ґрат в установах виконання покарань уперше було висловлено Україні в п. 80 Доповіді за результатами візиту 2000 року. Під час того ж візиту Комітет позитивно оцінив той факт, що ґрати були зняті незадовго до візиту, що допомогло не тільки добре освітлити приміщення, а й забезпечити кращу вентиляцію (п. 87) [11].

Крім того, КЗК відзначає, що приміщення, у яких утримують ув'язнених, мають жахливий вигляд: багато з них вимагають ремонту та переобладнання, туалети перебувають в антисанітарному стані, меблювання камер не відповідає мінімальним людським потребам у комфорті.

Проте ст. 115 КВК України закріплює положення, відповідно до якого особам, які відбувають покарання у виправних і виховних колоніях, створюються необхідні житлово-побутові умови, що відповідають правилам санітарії та гігієни.

Окрему увагу Комітет приділяє питанням тримання довічно ув'язнених осіб. Зокрема, він закликає владу України розвинути режим для довічно ув'язнених шляхом забезпечення спектру спільних видів діяльності поза межами камер. Комітет також рекомендує вжити заходів для збільшення прогулянкових двориків для довічно ув'язнених осіб (так, щоб дозволяти справжні фізичні заняття) й забезпечити, щоб таким ув'язненим, як правило, дозволялося контактувати з ув'язненими з інших камер (у тому числі під час прогулянок). Також Комітет рекомендує владі України переглянути законодавство з метою повної відмови від ізоляції осіб, засуджених до довічного ув'язнення. При цьому влада повинна керуватися, зокрема, рекомендацією Rec (2003) 23 Комітету міністрів Ради Європи адміністраціям в'язниць про поводження з довічно ув'язненими особами та іншими ув'язненими з великими вироками [12].

Сьогодні триває реформа пенітенціарної системи, головною метою якої є перегляд законодавчої бази щодо посилення захисту прав ув'язнених. У цьому контексті здійснюється розробка проєктів нового законодавства, зокрема проєкту Закону «Про пенітенціарну систему», що передбачає оптимізацію структури тюремної адміністрації, посилення соціального добробуту персоналу, поліпшення матеріальних умов тримання у в'язницях, надання ув'язненим якісних медичних послуг, регулювання застосування персоналом фізичної сили та «спеціальних засобів», а також поліпшення доступу ув'язнених до механізмів зовнішніх скарг.

Інший законопроект, який підготувало Міністерство юстиції, пропонує внести зміни до відповідного законодавства щодо частішого використання альтернатив ув'язненню, подальшого розвитку системи пробації та впровадження нового виду покарання під назвою «пробаційний нагляд».

Особливе посилення робиться на проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України “Про попереднє ув'язнення” (щодо імплементації окремих стандартів Ради Європи)». Зокрема, законопроект передбачає збільшення офіційної норми житлового простору на одного ув'язненого в слідчих ізоляторах з 2,5 до 4 м² (у камерах, розрахованих на декількох осіб), без урахування санітарного вузла. Разом із тим Комітет рекомендує органам влади України надати високий пріоритет прийняттю наведених вище поправок до Закону «Про попереднє ув'язнення», це питання вже давно переріло.

Слід також назвати нещодавно прийняті положення, у тому числі Правила внутріш-

нього розпорядку пенітенціарних установ та слідчих ізоляторів, а також міністерській наказ, який установив порядок медичного обстеження ув'язнених та документування тілесних ушкоджень.

Висновки. Діяльність Комітету спрямована на посилення захисту позбавлених волі осіб від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. Спираючись на принцип співробітництва та взяті за Конвенцією про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню зобов'язання, Україна поступово впроваджує зміни до національного законодавства з метою приведення їх у відповідність міжнародним стандартам. Загалом спостерігаються позитивні зміни та поліпшення умов тримання засуджених.

Список використаних джерел

1. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: Текст Конвенції та Пояснювальна доповідь. Текст зі змінами відповідно до положень Протоколів № 1 (ETS № 151) і № 2 (ETS № 152), чинних з 1 березня 2002 р. *Серія Європейських договорів*. 2002. № 126. URL: <https://rm.coe.int/16806dbaca>.
2. Ащенко О. М., Човган В. О. Українське пенітенціарне законодавство у світлі стандартів комітетів проти катувань ООН та Ради Європи / передм. М. М. Гнатівського; за заг. ред. С. Ю. Захарова. Харків: Права людини, 2014. 332 с.
3. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 8 to 24 February 1998. URL: <https://rm.coe.int/1680698393>.
4. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 9 to 21 September 2009. URL: <https://rm.coe.int/1680698430>.
5. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 1 to 10 December 2012. URL: <https://rm.coe.int/168069844d>.
6. Кримінально-виконавчий кодекс: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 3-4. Ст. 21.
7. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 10 to 26 September 2000. URL: <https://rm.coe.int/1680698401>.
8. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 9 to 21 October 2005. URL: <https://rm.coe.int/1680698417>.
9. Трагнюк О. Я. Тлумачення міжнародних договорів: теорія і досвід європейських міжнародних судових органів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків, 2003. 20 с.
10. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5. *Офіційний вісник України*. 2018. № 70. С. 285.
11. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 10 to 26 September 2000. URL : <https://rm.coe.int/1680698401>.
12. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 13 August 2020. URL : <https://rm.coe.int/1680a0b93c>.

Надійшла до редакції 10.03.2021

References

1. Yevropeiska konventsiiia pro zapobihannia katuvanniam chy neliudskomu abo takomu, shcho prynyzhuie hidnist, povodzhenniu chy pokaranniu: Tekst Konventsii ta Poiasniuvalna dopovid. Tekst zi zminamy vidpovidno do polozhen Protokoliv № 1 (ETS № 151) i № 2 (ETS № 152), chynnykh z 1 bereznia 2002 r. [European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: Text of the Convention and Explanatory Report. Text as amended in accordance with the provisions of Protocols № 1 (ETS № 151) and № 2 (ETS № 152) in force since 1 March 2002]. *Seriia Yevropeiskykh dohovoriv* [A series of European treaties]. 2002. No 126. Retrieved from <https://rm.coe.int/16806dbaca> [in Ukr.]
2. Ashchenko, O. M., Chovhan, V. O. (2014) Ukrainiske penitentsiarne zakonodavstvo u svitli standartiv komitetiv proty katuvan OON ta Rady Yevropy [Ukrainian penitentiary legislation in the light of the standards of the UN and Council of Europe committees against torture]. Kharkiv: Prava liudyny. 332 p. [in Ukr.]

3. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 8 to 24 February 1998. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680698393> (2020, December, 15).

4. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 9 to 21 September 2009. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680698430> (2020, December, 15).

5. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 1 to 10 December 2012. Retrieved from <https://rm.coe.int/168069844d> (2020, December, 15).

6. Kryminalno-vykonavchyi kodeks: Zakon Ukrainy vid 11.07.2003 № 1129-IV [Criminal Enforcement Code: Law of Ukraine of July 11, 2003 № 1129-IV]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2004. No. 3-4. Art. 21. [in Ukr.]

7. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 10 to 26 September 2000. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680698401> (2020, December, 15).

8. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 9 to 21 October 2005. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680698417> (2020, December, 02).

9. Trahniuk, O. Ya. (2003) *Tlumachennia mizhnarodnykh dohovoriv: teoriia i dosvid yevropeiskykh mizhnarodnykh sudovykh orhaniv: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk* [Interpretation of international treaties: theory and experience of European international judicial bodies: author's ref. dis. ... cand. jurid. science]. Kharkiv, 2003. 20 p. [in Ukr.]

10. Pro zatverdzhennia Pravyl vnutrishnoho rozporiadku ustanov vykonannia pokaran: nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 28.08.2018 № 2823/5 [On approval of the Rules of Procedure of penitentiary institutions: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 28.08.2018 № 2823/5. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy* [Official Gazette of Ukraine]. 2018. No. 70. 285 p. [in Ukr.]

11. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 10 to 26 September 2000. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680698401> (2020, December, 15).

12. Report to the Ukrainian Government on the visit to Ukraine carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 13 August 2020. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680a0b93c> (2020, December, 15).

SUMMARY

Kateryna V. Hridina, Darya O. Lavrenko. The influence of the Recommendations of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment for implementing amendments to the Ukrainian criminal executive legislation. The article examines the activities of the European Committee for the Prevention of Torture, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment to protect the rights of persons deprived of their liberty. An analysis of the Committee's reports on the results of visits to Ukraine was made. Standards for the prevention of torture or inhuman or degrading treatment or punishment, as well as their reflection in national criminal law enforcement and enforcement, have been identified. Thus, the role of the European Committee for the Prevention of Torture, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment in the protection of the rights of persons deprived of their liberty and the impact of its recommendations on amendments to the criminal executive legislation of Ukraine have been identified. The Committee's activities are aimed at strengthening the protection of persons deprived of their liberty against torture or inhuman or degrading treatment or punishment. Based on the principle of cooperation and obligations under the Convention, the state is gradually introducing changes to national legislation in order to bring them into line with international standards. In general, there are positive changes and improvements in the conditions of detention of convicts.

Keywords: *prohibition of torture, inhuman or degrading treatment or punishment, criminal-executive legislation, European Committee for the Prevention of Torture, European Court of Human Rights.*